

AKTUALITA

Čtvrtina lidí v některých částech Asie se přiznává ke znásilnění

Celý svět se zájmem sledoval soudní projednávání případu mimořádně brutálního znásilnění třidvacetileté studentky, kterou loni v prosinci napadla skupina mužů v autobuse v Novém Dillí. Indický soud uznal plnou vinu čtyř pachatelů, a i když trest zatím neoznámil, očekává se, že dostanou trest smrti oběšením.

Tento surový případ je však jen špičkou ledovce, případů je mnohem více. Série surových znásilnění indických žen i zahraničních turistek má na Indii devastující dopad. Podkopávají snahu vlády v Dillí přetvořit Indii v novou světovou mocnost hrající velkou roli v globální ekonomice. Silně medializované případy vedou k poklesu zájmu turistů o cesty do Indie.

Indická obchodní a průmyslová komora, pod kterou spadá cestovní ruch, uvedla, že na 1 200 turistických kancelář hlásí velký úpadek zájmu o návštěvu země. Mnoho zájezdů bylo odřeknuto. Ve srovnání s prvními třemi měsíci loňského roku přijelo letos do Indie o čtvrtinu cizinců méně. Počet žen se snížil dokonce o více než třetinu.

Svět se začal zajímat o násilí na ženách v Indii na konci roku 2012, kdy skupina mužů znásilnila v autobuse studentku medicíny. Ta byla s těžkými zraněními převezena na léčení do Singapuru, kde na následky zranění zemřela.

Jaká je situace v některých dalších asijských zemích, mapovala studie dr. Emmy Fulu z univerzity v Melbourne, provedená v rámci programu OSN pro boj proti násilí na základě pohlaví. Dr. Fulu je velkou bojovnicí za práva žen v Asii. V tomto roce publikovala knihu „Domestic Violence in Asia: Globalization, Gender and Islam in the Maldives“, která vzbudila velkou pozornost a obrátila zraky světa na problém sexuálního násilí u asijských žen.

Nejnovější studie dr. Fulu, publikovaná v prestižním časopise *The Lancet*, mapuje na vzorku 10 tisíc mužů z šesti zemí (Bangladéš, Papua-Nová Guinea, Čína, Srí Lanka, Indonésie a Kambodža) jejich násilnické chování k ženám. Jako nejnebezpečnější místo pro ženy se jeví Bougainville Island, součást Papui-Nové Guineje, kde se ke znásilnění přiznalo téměř 27 procent mužů. Není bez zajímavosti, že právě do této destinace jsou mnoha aeroliniemi nabízeny velmi levné letenky (<http://www.levneletenkydo.cz/bougainville-island.on-line>). Nejbezpečnějším místem pro ženy je Bangladéš, kde znásilnění přiznala tři

procenta mužů. Když bylo do souboru zařazeno i znásilnění partnerky, stoupl procento znásilnění ve všech zemích o čtvrtinu.

Autorka studie Emma Fulu říká, že výsledky výzkumu jsou neocenitelným materiálem pro boj s násilím. „Je to poprvé, co jsme mluvili se samotnými muži, což nám umožňuje poznat základní příčiny násilí a jak můžeme zabránit tomu, aby se v budoucnu neopakovaly,“ říká dr. Fulu.

Z těch, kdo znásilnili, 58 % tak poprvé učinilo v mladistvém věku, což naznačuje, že intervence během dospívání může být nejúčinnější prevencí. Mnozí z nich byli svědky takového zneužívání v dětství, byli sami znásilněni nebo měli v anamnéze zneužívání svých vlastních partnerů. Alkohol hrál úlohu v 27 procentech případů znásilnění. Dr. Fulu se domnívá, že je třeba vytvořit vzdělávací programy pro mladé chlapce ještě před pubertou, formovat jejich postoje k druhému pohlaví a vytvářet mezi nimi zdravé vztahy, aby se co nejvíce omezilo sexuální násilí. S takovým přístupem souhlasí i Scott Berkowitz z americké charitativní organizace US Rape, Abuse and Incest National Network a dodává: „Lidé začínají páchat tyto činy ve velmi mladém věku, takže vzdělávací programy je třeba zaměřit právě na mládež.“

Výzkum odhalil velký vliv kulturních norem legitimizujících násilí v manželství a podporujících nerovnost pohlaví obecně. Tři čtvrtiny násilníků mluvilo o tom, že nešlo o znásilnění, že měli na sex „nárok“. Byli přesvědčeni, že mají právo mít sex s ženami bez ohledu na jejich souhlas. Téměř 60 procent mužů uvedlo, že to udělali pro „zábavu“. Menší část jich uvedla, že tím chtěli potrestat své partnerky.

Změnit tyto v celé společnosti „zakonzervované“ názory nebude rozhodně snadné. Řada zemí už má vypracovány své národní programy a kampaně, ale jejich masivnějšímu uplatňování chybí nejen peníze, ale i netečnost části společnosti. Emma Fulu říká, že to bude trvat roky, než dojde ke změně postojů společnosti k násilí na ženách.

Odkazy:

The Lancet, doi: 10.1016/S2214-109X(13)70074-3
a doi: 10.1016/S2214-109X(13)70069-X

Prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc.
katedra radiologie, toxikologie a ochrany
obyvatelstva ZSF JU
e-mail: toxicology@toxicology.cz